GAZETA KRAKOWSKA

Nro 2.

Z KRAKOWA DNIA 6. STYCZNIA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Paryża d. 15. Grudnia.

Oto iest rapport Ministra związkow zagranicznych Xcia Kadorskiego, do Cesarza, który na posiedzeniu senatu d. 10 przeczytany został:

" Nayiaśnieyszy Panie! Francya wzniosłeś W. C. K. M. do naywyższego szczytu wielkości. Sprawiły to odniesione zwycięztwa nad pięcioma iedna po drugiey idącemi, a wszystkie od Anglii podnieconemi koalicyami, i powiedzieć można, iż chwałę i potęgę wielkiego państwa winniśmy Anglii. Przy każdem zdarzeniu ofiarowałeś W. C. K. Mość pokoy, i nie zastanawiaiac si czyli on iest pożytecznieyszy od woyny, miałeś tylko przed oczyma szczęście teraźnieyszych pokoleń Zawsze okazywałeś się gotowym przenieść pokoy nad nayszczęśliwszą zmianę przyszłości. Takim sposobem zawarte zostały traktaty pokoiu w Campo-Formio, Lunewillu i w Amiens, a poźniey w Tylży i Wiedniu. Takim sposobem poświęcałeś W. C. K. Mość większą część swoich zdobyczy dla pokoiu. Pragnąc bardziey upięknić swoy rząd dobrem publicznem, niżeli rozszerzyć swoie panowanie, kładłeś W. C. K. Mość własney wielkości granice; gdy tym czasem Anglia podniecała ustawicznie woynę i zdawała się sprzysiądz przeciw swoim sprzymierzyńczom i samey sobie, dla utworzenia naywiększego państwa, iakiego od 20 wiekow nie było. — Pod czas pokoiu 1783 roku potęga Francyi wspierała się na związku familiynym, który ściśło łączył Hiszpanią i Neapol z panuiącym iey domem. — Pod czas pokoiu Amienskiego siła trzech wielkich mocarstw pomnożona była 12 milionami mieszkańcow Polski. Domy Francuski i Hiszpański były względem siebie nieprzyiaznemi a oboczaie różniły bardziey, niżeli kiedy mieszkańcow obu tych kraiow Jedno naywiieksze z lądowych mocarstwo zyskało więcey na siłach przez nabycie Wenecyi, niżeli utraciło przez odstąpienie Belgii, a sekularyzacye w Niemczech pomnożyły bardziey siły naszych przeciwnikow. Tak więc po pokoiu Amieńskim nie była Francya tak silną, iak po pokoiu 1783 roku, i nie doszła do tey potęgi, do iakiey pokonanie dwoch pierwszych koalicyy dawało iey prawo. Zaledwo iednak ten pokoy zawarty zostal, gdy wzbudził żywą zazdrość w Anglii. Zatrwożyły ią bogactwa i pomnażaiące się ciągle wewnętrzne dobro Francyi, i spodziewała się, że trzecia koalicya oderwie od korony W. C. K. Mci Belgią i prowincye Nadreńskie. Traktat Amieński został więc zerwany. Zrobiła się trzecia koalicya; lecz w trzy miesiące potem została przez traktat Prezburski zniszczona. — Anglia zobaczyła swoie nadzieie zawiedzione. Wenecya, Dalmacya, Illirya, wszystkie brzegi Morza Adryatyckiego i królestwo Neapolitańskie dostały

ſię pod panowanie Francyi. Ciało Niemieckie, ktore utworzone było na przeciwnych państwu Francuzkiemu zasadach, obaliło ſię i ſyſtema ligi Reńskiey zrobiło te same ludy ściśłemi i Koniecznemi sprzymierzyńcami Francyi, które w dwoch pierwszych koalicyach przeciw niey walczyły, i na zawsze połączyło ſię z nią przez nierozerwany i wspólny interesſ. — Zerwanie pokoiu Amienskiego ſtało ſię na ow czas celem żalu wszyſtkich politykow w Anglii Nowe nabycia Francyi, których wydrzeć iey nie można mieć było na przyszłość nadziei, czyniły błąd ten boleśniey szym. Swiatły Mąż, (Fox który w czasie krotkiego pokoiu Amienskiego przybył do Paryża, poznał Francyą i W. C. K. M.) wyniesiony w Anglii zoſtał na ſtopień miniſtra Gieniusz ten obiał położenie obu narodów. Widział, iż żadna siła nie ieſt zdolna zwrocie do dawnego ſtanu Francyi, ale prawdziwą polityką było tylko wſtrzymać ią w swe zapędzie. Posłał wiec Lorda Lauderdale do Paryża. Rozpoczęły się układy, lecz zadługo ſię przeciągały. Prusſy kierowane duchem, którym Angliia całą Europę natchnęła, kazały woyskom wyruszyć przeciw Francyi. Gwardye Cesarskie odebrały rozkaz wyruszenia. Lord Lauderdale obawiał ſię złych skutkow. Była rzecz o podpisaniu traktatu, w który Prusſ wchodziły i północno niemiecki związek miał bydź uznany. W. C. K. M ożywiony duchem umiarkowania zezwolił nato. Odeyście gwardyi na kilka dni wſtrzymane zoſtało. Lecz Lord Lauderdale odwołany zoſtał, i za kilka dni potem nie było iuż Prusſ, iako przeważaiącego mocarſtwa. — Pokoy Tylżycki zakończył czwartą koalicyą. Dway wielcy Monarchowie nie dawno nieprzyiaźni z sobą, połączyli ſię dla ofiarowania Anglii pokoiu. Lecz Angliia niechciała do układow przyſtąpić. Nie chcieliśmy mowiono w Anglii, wniyśdź w traktat, zabezpieczaiący niepodległość Niemiec północnych, Prus, Hesſyi i Hanoweru, iako też wszyſtkie punkta handlu naszego, iakże możemy teraz wchodzić w umowę z Cesarzem Francuzow, który posunął ligę Reńska do północnych Niemiec i nad Elbą wzniosł tron Francuzki? Tym czasem Angliia nakłoniła dom Bragancki do ucieczki z Portugalii do Brazylii, i ſtronnicy miniſteryum Angielskiego rzucili niezgodę pomiędzy Xżęta domu Hiszpanskiego. Panuiąca w Hiszpanii dynaſtya zoſtała więc nazawsze oddalona, i nowy Monarcha maiący wspolny interesſ i urodzenie Francuzkie wſtąpił na tron Hiszpański. —— Ziazd Erfurtski dał powod do nowych propozycyy Anglii. Ale te podług zwyczaiu odrzucone zoſtały — Wybuchnęła piąta koalicya; lecz ta zakończyła ſię z nowemi korzyściami dla Francyi. Oſtatnie porty, które Angliia ieszcze miała do utrzymywania związkow z Europą, doſtały ſię wraz z Illiryą przez Traktat Wiedeński pod moc W. C. K. Mci, i sprzymierzyńcy państwa powiększonemi zoſtali. — Wydane przez radę Angielską wyroki obaliły uſtawy handlowe. Wyroki Berliński i Medyolański były przeciw tem cudotwornem nowościom wymierzone. Hollandya znaydowała ſię w przykrem położeniu. W. C. K. Mość zoſtałeś przymuszonym do odmienienia losu tego kraiu. Oſtrzegłeś wszelako Angliią, iż może uratować Hollandyą, ieżeli odwoła swoie wyroki lub nakłoni ſię do pokoiu. Lecz miniſtrowie handlowego narodu wzięli za lekko tak ważny interes. Odpowiedzieli, iż Angliia nic dla losu Hol

landyi zrobić nie może. Hollandya też przyłączoną do państwa została Przyłączenie hanzeatyckich miast, kraiu Lauenburskiego i brzegow Elby aż do Emsy nakazywały okoliczności, i okolice te zostaią iuż pod panowaniem W. C. K. Mci. Ogromne składy towarow Angielskich na wyspie Helgoland groziły zawsze przechodem na stały ląd, gdyby który punkt na brzegach północnego morza został dla handlu Angielskiego otwarty, gdyby uyścia rzek Jahde, Wezery i Elby nie były na zawsze dla niego zamknięte. — Rozkazy gabinetu Angielskiego zniszczyły wszelkie swobody neutralney żeglugi. W. C. K. M. nie potrafisz inaczey opatrzyć swoich zbroiowni, iak tylko przez wewnętrzną żeglugę i otworzenie drogi bezpieczney dla swoiego handlu na północ. Wyporządzenie i rozszerzenie będącego iuż między Hamburgiem i Lubeką kanału i wybicie nowego, ktory połączy Elbę z Wezerą, a Wezerę z Emsą, co tylko 4 do 5 lat pracy i 15 do 20 milionow fr. wymagać będzie kosztu, otworzy dla kupcow Francuzkich nową, tanią, łatwą i żadnemu niebezpieczeństwu nie podpadaiącą drogę.—— Bandery Hamburska, Lubekska i Bremeńska, tułaiące się teraz po morzach i pozbawione narodowego znaczenia przez wyroki rady Angielskiey, dzielić będą los bandery Francuzkiey i przykładać się z nią do przywrocenia wolności morza. Nakoniec nastąpić musi pokoy; bo prędzey lub poźniey wielki interess ludow, sprawiedliwość i ludzkość odnieść muszą zwycięztwo nad namiętnościami i nienawiścią; lecz 60 letnie doświadczenie nauczyło nas, iż dotychczasowy pokoy z Angliią nadawał tylko handlowi obłudne bezpieczeństwo. — Dopoki Angliia obstawać będzie, Nayiaśnieyszy Panie, przy swoich gabinetowych rozkazach, nie odstąpisz W. C. K. Mość od swoich wyrokow. Na zamykanie brzegow odpowiesz zamknięciem lądu, a na łupiestwa na wodzie, konfiskatą Angielskich towarow na lądzie. Obowiązkiem iest moim powiedzieć W. C. K. Mci, iż nie możesz się spodziewać nadal, ażebyś potrafił inaczey zwrocić Twoich nieprzyiacioł do uczuciow umiarkowańszych, iak tylko przez obstawanie przy tym systemacie. Tak dokuczaiące położenie musi nakoniec przekonać Angliią, iż nie może gwałcić praw neutralnych na morzu i żądać razem swego bezpieczeństwa na lądzie, iż źrodło iey nieszczęść pochodzi z gabinetowych iey rozkazow, i że powiekszenie się Francyi, ktore długo gniew i zazdrość iey wzniecać będzie, przypisać iedynie należy ślepem namiętnościom tych, ktorzy z pogardą traktatow i zerwaniem układow swemu handlowi i potędze ostatni cios zadali i przeciw wysokim przeznaczeniom swego kraiu postąpili. Zostaię z uszanowaniem

W. C. K. Mci
wiernym i uniżonym sługą i
poddanym
Champagny, Xże Kadorski.

W Paryżu d. 8 Grudnia 1810.

Na posiedzeniu senatu d. 10 wniesione także zostały proiekta do uchwały względem wybrania 10,000 popisowych do marynarki, a 120,000 do lądowego woyska. Hrabia Caffarelli wnosząc pierwszy proiekt rzekł:

"Mci Xże i Senatorowie! Mamy zlecenie od J. C. K. Mci pod. wam proiekt do uchwały, w ktorym postrzeżecie z radością publiczny użytek, pomnożenie siły i przezorność, ktore cechuią wielkie plany

J. C. K. Mci. — Państwo cieszy się naygłębszym pokoiem. Ludy, które go otaczaią, spaiaią bardziey te związki, które ie z Francyą łączą, i zdaią się iednę tylko wielką familiią, przez swoie uczucia względem wysokiego Naczelnika Francyi stanowić. — Jeżeli zaciekłość woyny pustoszy ieszcze ostatnie końce Europy, ieżeli obłąkana część sąsiedzkiego narodu, fakcyami pobudzana, nie uznaie ieszcze prawdziwego swoiego interessu, tedy wiadomo wam, Mci Panowie, iż przyczyn tego wszystkiego szukać należy w wiarołomnych podszczeniach owego rządu, który iest nieprzyiacielem Europy, i który będąc zewsząd wypartym, ieden tylko zakątek ma ziemi, w którym ogień niezgody i woyny domowcy podniecać ieszcze może. — Angliia zamyka Europeyskie porty. Szuka drogi dla swoich towarow; lecz znane iest iey kary godne systema. Narody poznały się nakoniec na okropnem icy przymierzu i zdradliwych usługach. — W środ pokoiu, który J. C. K. Mość przywrocił w państwie i Europie, trudni się ulepszeniem marynarki, dla wystawienia przeciw nieprzyiacielowi swemu znaczney siły na morzu i zdobycia nakoniec powszechnego pokoiu. Dla osadzenia ludem uzbraiaiących się liniiowych okrętow, potrzeba znaczney liczby maytkow. Ci, którzy się na eskadrach znayduią, nie wystarczaią do wielkich planow J. C. K. Mci. Potrzeba nowych sposobow do nowych widokow. — Handel i żegluga, które dawniey dostarczały maytkow, są teraz mało znaczące. Cesarz widzi, iż tylko popis dostarczyć może ludzi do marynarki; lecz ci maią tylko bydź branemi z departamentow nadmorskich. Dla przyzwyczaienia i oswoienia ich zawczasu z wodą brani tylko bydź maią na maytkow i żołnierzy morskich młodzi ludzie od 13 do 16 lat. Wyuczeni maytkowie znaydować się będą na wielkich, a nowi na małych woiennych okrętach. Geniusz Cesarza tworzy więc nowe zasiłki dla marynarki."

Proiekt do uchwały.

Art. 1. Poniższe 30 departamentow przestaią przykładać się do popisu lądowey siły, i zostawione bydź maią do popisu służby morskiey.

Art. 2. Departamenta te są następuiące: Nadmorskich Alp, Apeninu, Aude, uyścia Rodanu, Calvados, Niższey Charenty, brzegu północnego, Dyli, Skaldy, Finistru, Gardy, Genui, Girondy, Herault, Illi i Wileny, Landes, niższey Loary, Lysy, Manchy, Montenotte, Morbihan, obu Nettow, Północny, Kale, niższych Pireneow, wschodnich Pireneow, niższey Sekwany, Sommy, Wary i Wandei.

Art. 3. Dziesięć tysięcy popisowych z wszystkich klass na rok 1813, 1814, 1815 i 1816 oddani zaraz są do rozrządzenia ministrowi morskiemu.

Potem przeczytany został rapport Ministra woyny do Cesarza pod 9 b. m., którego treść następuiąca:

"Nayiaśnieyszy Panie! Podług naszego urządzenia woyskowego popisowi powinni bydź d. 1 Stycznia 1811 wybranemi. Popis woyskowy iest zasadą szczęścia Francyi. Oddalał on przez tyle lat nieszczęścia woyny od granic naszych. Chociaż W. C. K. Mość zawrzesz pokoy morski, i żołnierzom swoim pozwolisz wrocić do domow, potrzeba wszelako będzie corocznie wybierać część popisowych, dla utrzymania siły W. C. K. Mci na stopniu, iaki państwu Jego przystoi; lecz mniemam

iż na ow czas dosyć będzie trzecia częś tey liczby, którą teraz proponuię. Widać tu iasno iak bardzo zmnieyszy się na ow czas pierwszy dług, który Francuzi winni swey oyczyznie. — Ubranie i uzbroienie popisowych roku 1811 kosztować będzie znacznie; ale nie potrzeba będzie na to żadnego podatku. Zadna cześć służby moiego ministeryum nie iest w zaległości i wszystkie moie wydatki, które dawniey zalegały, bywaią zaraz opłacane. Zostaie z Uszanowaniem

W. C. K. Mci

Naypokornieyszym i naywierniejszym sługą

Minister woyny, Xże Feltry.

Po przeczytaniu tego rapportu zabrał głos Hrabia Regnaud de St. Jean d'Angely:

" Mci Xze i Senatorowie! Gdy J. C. Mość powołał popisowych z roku 1809 i 1810 przed czasem pod swoie orły, przyrzekł zwycięztwo i pokoy, i dotrzymał słowa. Zbliżył się znowu czas do powołania popisowych. Poprzednicze powołania wynosiły 120,000 ludzi. Lubo tak wielka liczba nie iest teraz potrzebna, uznał iednak J. C. K. Mość za potrzebne oddać do rozrządzenia swoiego ministra woyny rowną iak w poprzedzaiących latach liczbę popisowych. Będą oni z wolna podług potrzeby i okoliczności do woyska powoływanemi. Nowych podatkow nie potrzeba. Dla utrzymania się w chwalebney postawie, dla okazania się broniącą lub grożącą w oczach przyiacioł lub nieprzyiacioł, nie potrzebuie Francya, Mci Panowie, żadnych nowych natężeń, żadnych nadzwyczaynych ofiar. „

Proiekt do uchwały:

Art. 1. Z popisu na rok 1811. oddanych będzie dla uzupełnienia woyska i do rozrządzenia Ministra woyny 120,000 ludzi.

Art. 2. Ludzie ci wybraniemi bydź maią z Francuzow urodzonych od 1. Stycznia do ostatniego Grudnia 1791.

D. 7 Grudnia przybyła Amerykańska fregata Essex do portu Orient z listami do rządu, i przywiozła między innemi wiadomość, że na mocy odezwy Prezydenta stanow Amerykanskich ustawa zabraniaiąca handlu mieć znowu moc swoią ma względem Anglii, ieżeli to mocarstwo do 3 Lutego roku przyszłego nie odwoła gabinetowych swoich rozkazow. Wyroki Berliński i Medyolański uważane są w teyże odezwie, iako zniesione.

Monitor zawiera następuiącą wiadomość: — " Z wyspy Francuzkiey (Isle de France) nadeszły doniesienia pod d. 10 Października. Anglicy opanowali wysepkę de la Passe; lecz w krótce wypartemi stamtąd zostali. Utracili oni w tem mieyscu 6 fregat, z których 3 zabrane, a 3 zatopione zostały. Kapitanowie linii owych Francuzkich okretow Duperre i Hamelin i Kapitan Fregatowy Bouvet okryli się sławą w pamiętney tey potyczce i okazali, czego w czasie spodziewać się można po marynarce Francuzkiey. Dwa okręty wschodnio-indyyskiey Angielskiey kompanii, które miały na sobie 1200 woyska, ammunicyą i pieniądze, zabrane zostały. Cały 24ty liniowy pułk Angielski, z sztabem i chorągwiami, tudzież Jenerałowie Angielscy Weatherhall i Abercromby dostali się w niewolą woienną. Przy odeyściu okrętu, który te doniesienia przywiozł, znaydowało się na wyspie Francuzkiey 2300 Angielskich jeńcow, pomiędzy któremi liczono bardzo wiele officerow Angielskich rożnych stopni, iako to pułkownikow, kapitanow, &c. Osada ta iest dostatecznie

w żywność opatrzony i znayduie się w naylepszym stanie obrony. Przeszło 8000 ludzi stanęło pod bronią dla obrony tey wyspy. Fregatty Francuzkie: Astrea, Mancha, Minerwa, Bellona, Ifigenia i Nereid były uzbroione i krążyły po morzu."

Dnia 19. Grudnia.

Na posiedzeniu senatu d. 13 pod prezydencyą Xcia Arcykanclerza państwa, zdał Hrabia Semonville w imieniu wyznaczoney kommissyi do roztrząśnienia proiektu do uchwały, względem przyłączenia Hollandyi, hanzeatyckich miast i Walizei do państwa, rapport następuiący:

"Mci Xże i Senatorowie! kommissya, do którey odesłaliście proiekt do uchwały względem przyłączenia do państwa Hollandyi i miast hanzeatyckich; zleciła mi, abym wam przełożył powody, które wskazuią potrzebę przyięcia nader ważnego środka. W czasie prac kommissyi wcisnęła nam się nadzwyczayna myśl, to iest nie mogliśmy się wydziwić, iak zdarzenia, które tak wiele rozmaitych okoliczności wskazywały, mogły bydź tak długo odwłoczone!— W rzeczy samey, Senatorowie, Batawia utraciła od tego czasu swoią niepodległość, którey Fryderyk tak dzielnie bronił, gdy zwycięzkie nasze woyska wyrwały ią z potrovnego ucisku skoalizowanych mocarstw; stała się nieiako szalupą, którą woienne okręty dwoch wielkich mocarstw Anglii i Francyi na przemiany za sobą ciągnęły. Lud iey, czyniąc dalsze porownanie, przechodził na nasze okręty; Brabancya stała się naszą prowincyą i Hollandya została zdobytą. Od tego czasu nie było żadnego dnia, żeby przyłączenie iey do państwa Francuzkiego nie stawało się dla niey dobrodzieystwem, powiedzieć nawet można nieoszacowanem dobrodzieystwem, ponieważ Hollandya nie byłaby wysławiona na tyle udręczeń, strat i nieszczęść. Zwyczaie i miłość własna są rownie potężne u ludow, iak u prywatnych osob. Nadaremnie okazuią im zachodzące około nich odmiany ich upadek. Ludy i prywatne osoby odrzucaią wewnętrzne przekonanie. Uprzedzenie oddala od nich nauki doświadczenia a koniec swoy czynią tylko przez starania, których dokładaią, smutnieyszym. — Chorągwie nasze powiewały na całey ziemi Batawskiey. Stronnicy Anglii uciekli na okręty, które sromotnie nieprzyiacielowi zaprzedali. Przyłączenie do Francyi, zieduoczenie Batawow z swoiemi bracią w Belgii, powinno było bydź naypierwszem ich życzeniem, naynagleyszą potrzebą. Dług narodowy, który nie doszedł ieszcze był do tey wielkości, co poźniey, łatwiey był mógł bydź spłacony; handel byłby do Francyi otworzony. Nieznośne cieżary uciskały przez 15 lat interessuiące te okolice, i dla czego? Dla próżney chwały posiadania mniemanego rządu narodowego, iak gdyby naród mógł się ostać bez niepodległosci, bez woyska i sposobow obrony. Minęły iuż te czasy, kiedy kilku politykow upoważnili w mniemaniu publicznem systema wagi, przewagi gwarancyi i polityczney rownowagi. Okazałe uludzenia gabinetow drugiego rzędu! Nadzieie słabości, które znikaią wszystkie przed ową potęgą, która oznacza trwałość i wzaiemne stosunki pomiędzy państwami, to iest potrzeba. Nastepuiące iedne po drugich rządy Hollenderskie nie byłyż po tysiąc razy wystawione na wewnętrzne zaburzenia lub podbicia Anglii, gdyby potęga Francuzka nie była ich zawsze wspierała i broniła? A w ten czas, kiedy Anglia trzymaiąc Francyą za ogołoconą z obrony,

ponieważ Cesarz zwyciężał nad Dunaiem i myślał o pokoiu, byłaż Hollandya w stanie odeprzeć flotę i pułki Angielskie, które przybyły dla ponowienia ucięmierzeń i sromoty Helderu? Zapewne nie! Są to tak iasne prawdy, iż żadnego nie potrzebuią dowodu lub przykładu. Hollandya byłaby równie iak hanzeatyckie miasta wystawiona na niepewności, niebezpieczeństwa, rewolucye, ucięmierzenia wszelkiego rodzaiu, gdyby Gieniusz, który rozrządza losami Europy nie był iey niezwyciężoną swoią tarczą zasłaniał. Cesarz postanowił przez swoią mądrość połączyć ią z wielką familiią, którey iest naczelnikiem. Czyniąc ten krok uległ podobno więcey prawu potrzeby, niżeliby wierzyć można. Bo ieżeli on nakazuie sławie w teraźnieyszych czasach, tedy wypadki, które się przed nim działy, nakazuią zdarzeniom iego rządu. Nieprzerwane pasmo przyczyn i skutków stanowi historyą narodow i los ich naczelnikow. Przeznaczeniem Napoleona było panować i zwyciężać. Zwycięztwo do niego należy, a woyna do wieku, w którym żyie. Pomiedzy woynami dzieiow naszych nie ma żadney, żeby zazdrość Anglii nie była bezpośrednią przyczyną naszych niespokoyności, nieszczęść, niebezpieczeństw, egoisci, boiow i zdobyczy. Pod czas systematu lennego poróżniła Angliia nasze Xiażęta, przekupywała wazalow i pustoszyła nasze krainy. Przeczuwała, iż tron iey przeciwnikow stanie się kiedyś pierwszym tronem świata. Odparta do swoich wysp, szukała wszędzie mścicielow. Nie ma miasta w Francy, we Włoszech, w Hiszpanii, w którymby od 300 lat za sprawę Anglii nie walczono. Podług iey mniemania dążyli nasi Królowie pod czas oblężenia Roszeli, zakładania portu Tulonskiego i oddaniu Kortryku do powszechney monarchii. Naysłabsze rządy nie potrafiły przytłumić iey obwinień lub iey nienawiści zaspokoić. W oczach iey lud Francuzki był zawsze iednakowym. Brakowało mu tylko pory i naczelnika, dla stania się znowu wielkim. Do proiektow Anglii potrzeba było zupełnego obalenia Francyi. Chciała krwawey rewolucyi, ponieważ iey rewolucye były okrutne, ponieważ pr gnęła, aby ten sam miecz trafił razem nasz przemysł, ustawy, zwycięzcow i zwyciężonych, lud i dynastyą. Do tego dzieła zniszczenia cała Europa była powołana. Wszędzie odparta, wszędzie zagrożona, drząc o siebie samą, trzymała Europa pochodnią, którą gabinet Angielski zapalił. Po 10 letniey chwalebney dla Francyi walce, nadzwyczayny Gieniusz, który natura w swey wspaniałości wydała; zebrał znowu w swe zwycięzkie ręce rozrzucone szczątki berła Karola Wielkiego. Zemszczona została hanba Francyi. Zakreślone przez umiarkowanie i naturę granice są trofeami, które dla szczęścia iey ludow i dla spokoyności Europy wzniesione zostały. Cesarz proponuie pokoy. Próżne nadzieie wielkiey duszy! Po trzy razy słyszeć się zewsząd daie głos woyny; po trzy razy zwycięztwo prowadzi do zwycięztwa; pokoy zawsze ofiarowany, zawsze żądany, ucieka przed naszemi orłami na koniec Europy. Przy takich wstrząśnieniach, których skutkow mądrość ludzka złagodzić nie zdoła, wzruszone są fundamenta mocarstw pierwszego rzędu; małe kraie znikaią; podpory Gotyckiey budowy Europy obalaią się same przez siebie, nie mogąc bydź na nowo podług tego samego planu wystawione; i gdyby gieniusz porządku nie byłszedł razem z gieniuszem woyny, tedy wiek 18ty nie byłby nastąp

com swoim zoſtawił pamiątki woyny, ale roku 1780, iż Anglia za daleko posuwa śmierć i anarchią. Jeżeli Bohatyr z zwycięzkiego swoiego wozu poſtrzeże ludy, które zgodne są przez dawne zwyczaie, nadaie im wiar, nych Monarchow, wspólny intereſs i powierzą im losy nowo utworzonych kraiow, których ſtaie ſię protektorem. Lecz tam gdzie nadaremnie wszyſtkich kształtow rządu doświadczano, gdzie mało ie potrzebnych materyałow, dla formowania maſs, gdzie położenie mieyscowe wyſtawia ludzi i rzeczy na chciwość, napady lub podeyście odwiecznego nieprzyiaciela Francyi: tam intereſs państwa nakazuie zdobyte owe części przyłączyć do zwycięzkiego narodu, ażeby ie uratować od nieuchronnego upadku. — Przy narażeniach, które was zatrudniaią, potrzeba więc takie założyć pytanie: Czyli Hollandya i Hanzeatyckie miaſta, gdy nie mogą ſie same przez ſiebie utrzymać, należeć powinny do Anglii lub do Francyi? Trzecia koley byłaby tu nie w swoim mieyscu. Pokolenie nasze, Senatorowie, otrzymało ten spadek od zazdrości, która przez ważność intereſu, iako też przez maſsy zawsze ſię powiększa, i nie może żadney iego części odſtąpić. Nie są to więcey dwa woyska walczące na rowninach Fontenoy, ale panowanie morza opiera ſię panowaniu lądu; pamiętny i okropny boy, którego bliska może klęska długo zaſtanawiać będzie przyszłe pokolenia. Jakoż czytaiąc urządzenia Angielskiego miniſteryum, mniemaćby należało, iż nie ma więcey prawa narodow; i ktoż na mieyscu nieodmiennych iego zasad zaprowadził zdrożności i gwałtu barbarzyńſtwa, ieżeli nie Anglia? Szwecya i Dania przymuszone zoſtały ieszcze w roku 1750 bronić ſię przeciw pierwszym iey zamachom przez zbroyną neutralność. Roſsya widząc w swoie bezprawia, ogłoſiła powszechnie przyięte zasady neutralności, położywszy za warunek: iż wolny okręt ſtanowi wolny ładunek. Anglia zdiąwszy maskę oświadczyła wowczas rządowi Hollenderskiemu: iż wolny okręt nie ſtanowi wolnego ładunku. Od tego czasu nie znała Anglia granic w swych przywłaszczeniach. Potrzeba więc było czekać czasu, w którym przez potężny odwet zwroconaby do sprawiedliwości zoſtała. Czas ten nadszedł; wyroki Berliński i Medyolański są odpowiedzią na gabinetowe iey rozkazy. Gabinet Angielski podyktował ie Francyi. Europa przyięła ie iako swoie prawo, i one jeſt tarczą wolności morza. Niechay Anglia wyrzecze ſię swey wściekłości; niechay przywróci prawa Neutralnych; nie przeſtaie tego żądać sprawiedliwość. Gdyby usłuchaną była rad i proźb wszystkich umiarkowania, ileż byłaby smutnych wypadkow odwróciła! Francya nie byłaby ſię zbogaciła zbroiowaniami Hollandyi; Emsa, Wezera i Elba nie płynęłyby pod naszem panowaniem, i nie widzielibyśmy pierwszey oyczyzny Gallow obmywaney wodami, które przez wewnętrzną żeglugę połączone są z morzami, które im nie były znane.

Odtąd też iakie granice podobieństwa bydź mogą? Anglia niechay odpowie. Zaſtanowiwszy się nad przeszłością, zobaczy z niey przyszłość. Francya i Napoleon nie odmieniaią się.

Kommissya proponuie wam iednomyślnością przyięcie proiektu do uchwały, ktory ście iey roztrząsnąć zlecili.

Potem Hrabia Bougainville zdał raport w imieniu kommissyi wyznaczoney do roztrząśnienia proiektu względem wybrania 10,000 popisowych do marynarki, a Hrabia Lacepede względem wybrania 120,000 popisowych do lądowego woyska.

Wszyſtkie te proiekta po krotkim naradzeniu iednomyślnością przyięte zoſtały, i senat uchwalił adres do Cesarza (który dla szczupłości mieysca do przyszłey gazety odkładamy.)

DODATEK
DO Nru 2.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 6. STYCZNIA 1811 Roku W NIEDZIELĘ.

Z Londynu d. 13. Grudnia.
(Przez Francyą.)

Jedna z gazet tuteyszych zawiera co następuie.

"W pierwszych politycznych schadzkach iest mowa o następuiących osobach, które w przypadku ustanowienia rejencyi, składać maią nowe ministeryum:
Pierwszym lordem skarbu, Lord Holland.
Lordem kanclerzem, P. Artur Pigot.
Prezydentem rady, Xżę Bedford.
Trzema sekretrzami stanu, Lord Grenville, Hrabia Grey i P. Ponsonby.
Kanclerzem skarbu, P. Huskison.
Pierwszym lordem admiralicyi, Hrabia St. Vincent.
Jenerałem Artyleryi, Hrabia Moira.
Podskarbim marynarki, P. Sheridan.
W. Podkomorzym, Marg. Hertford.
W. Koniuszym, Xżę Northumberland.
Taynym pieczętarzem, Hrabia Spencer.
Lordem namiesnikiem w Irlandyi, Hrabia Darn ey.
Kanclerzem Irlandyi, P. Adam.
Mi rzem garderoby, Lord Dundas.
Jeneralnym prokuratorem, P. Garrow, &c

Prz y y do Portsmutu Amerykanski okręt przywiozł z Lizbony doniesienia, które pozniey ze są o 3 dni od tych, które okręt Jasper przywiozł. Zdaie się, iż w stanowisku woyska Massseny nie zaszła żadna ważna odmiana, oprocz, iż tylna iego straż cofnęła się cokolwiek daley za rzekę Zezere ku Punhete i tam obrała sobie stanowisko.

Dwa zdarzenia (wyraża Morning Chronicle) doszły w tym tygodniu do naszey wiadomosci. Szwecya wydała Angliι woynę i własność Angielską skonfiskowała, i Massena odmienił swoie stanowisko nad Tagiem. Z powodu pierwszego z tych zdarzeń musiał rząd nasz wydać odezwę i rozkaz zatrzymania wszystkich okrętow Szwedzkich, które znayduią się w naszych portach. Wiele osób mniema z drugiey strony, iż poruszenia Masseny wyciągaią z naszey strony posłania spiesznych posiłkow Lordowi Wellington. Lecz gdzież iest teraz władza, która mogłaby wypowiedzieć woynę, wydać odezwę i nakazać przytrzymanie okrętow? Pierwszy raz odpłynęły z naszych portow nienaruszone okręty nieprzyiaciela.

Sobotnia gazeta dworska napełniona iest samemi nieszczęściami, które pochodzą z przerwania handlu; 37 bankructw wystawia kupcom smutny obraz. Z wszystkich ministrow, którzy znaydowali się na czele interessow kraiu, który niegdyś był szczęśliwym i kwitnącym, był pier-

wszy William Pitt, który umiał woynę podciągnąć pod rachunki kupieckie i zrobić ią pożądaną. Przychylność kupców do iego systematu dochodziła do szaleństwa; iakoż zbieraią teraz owoce iego polityki.

Rząd ziednoczonych stanow Ameryki wysłał dwie wyprawy wodą i lądem. Pierwsza popłynęła około przylądka Horn przez morze spokoyne na rzekę Kolumbia. Druga poszła nadbrzegiem Missoury i starać się będzie przydłuższą drogą dostać się także do powyższey rzeki.

Flota nasza przed Tulonem składa się teraz pod Admirałem Cotton z 13 liniowych okrętow, procz fregat, a w Palermo i innych Sycyliyskich portach z 7 liniowych okrętow procz fregat. Nieprzyprzyiacielska flota w Tulonie składa się z 12 liniowych okrętow i 8 fregat, wszystkie w gotowości do wyyścia pod żagle. Znayduią się oprocz tego w Tulonie 2 liniiowe Rossyyskie okręty i 4 liniiowe okręty na warsztatach. Admirał Allemand dowodzi naczelnie siłą morską w Tulonie. Officer ten ma sławę dobrego marynarza, i każe często wypływać okrętom do pewney wysokości, przez co musimy się mieć na ustawiczney baczności. Dwa przewozowe statki z ammunicyą i artyleryą, które opasały nasze fregaty, zostały oswobodzone przez Kontraadmirała Baudin, który na okręcie Majestueux o 132 działach i częścią floty z Tulonu wypłynął. Fregaty nasze cofnąć się musiały.

Główna kwatera Angielska znayduie się ciągle w Kartaxo. Obawiano się, aby sciągane woyska do okolic Punhete nie były przeznaczone do uderzenia na Abrantes; lecz do tego czasu nie odebrano w Lizbonie żadnego doniesienia, któreby tę obawę ztwierdzało.

Niemal powiedziećby można, iż działania tey kampanii zawieszone są do 2 miesięcy. Massena zaiął bez żadney przeszkody stanowisko, które Lord Wellington uważa za niepodobne do wzięcia. Czekać w nim będzie, poki mocny mroz nie ułatwi mu przybycia iego artyleryi i posiłkow. Na ow czas rozpocznie się kampania w Lutym; lecz z tak powiększonemi siłami z strony nieprzyiaciela, iż nie można mieć nadziei obronienia Lizbony, a tem bardziey Portugalii. Wyniosłość narodowa cierpieć dużo musi, widząc krew walecznych swoich żołnierzy przelewaną i skarby krałowe trwonione w wyprawach niedorzecznych. Nie ma większego szaleństwa, iak chcieć lud Angielski zrobić zdobywcą na lądzie, i walczyć przeciw woyskowey sile Francuzkiey. Widoczną iest rzecza, iż Massena nie śmiał attakować Angielskich liniy przy Torres Vedras; a zatem nie dopiął tak prędko, iak sobie pochlebiał swoiego celu. Dotąd idzie wszystko dobrze; lecz nie można ieszcze powiedzieć, ażeby nakoniec nie dopiął swego celu, bo nie będąc w stanie przezwyciężyć w tey chwili Angielskich liniy, cofnął się tymczasowo z mniey korzystnego do lepszego stanowiska.

Przybyły z Brazylii pocztowy statek przywiozł wiadomość, iż Admirał de Courey po odebraniu listow od rzeki Plata zaraz tam na okręcie Foudroyant popłynął i wszystkie woienne okręty płynąć za nim maią. Powodem do tego bydź maią mocne poruszenia zachodzące w Buenos-Ayres i poblískich prowincyach.

Podług doniesień lekarzow do 13 b. m

Król znayduie się zawsze w iednakowym stanie zdrowia.

Z Hermanstadtu d. 12 Grudnia.

Lubo Porta poniosła w tego roczney kampanii znaczne straty i zdaie się nakłaniać do pokoiu, czynione iednak są w całem państwie Tureckim naywiększe uzbraiania; wszyscy ciekawi są co te znaczyć maią, czyli zacznie się nowa kampaniia lub na tey się woyna zakończy.

Podług listow z Konstantynopola postrzegaią coraz przyiaźnieysze postępowanie Porty względem Francyi, a Anglicy obawiaią się, aby swoiego wpływu nie utracili. W. Sułtan przeniosł się z letniego pałacu do stolicy; odrzucił on wszystkie uciążliwe warunki od Rossyi do pokoiu podane. — Flota Turecka nie wyszła ieszcze na morze. — W Egipcie powodzi się orężowi Tureckiemu przeciw zbuntowanym Bejom.

W stanowiskach woysk Tureckich i Rossyyskich nie zaszła dotąd żadna odmiana. Widyn iest przez Rossyanow opasany. W. Wezyr stoi przy Szumli i otrzymał niedawno około 40,000 nowego woyska w posiłku. W Adryanopolu pomnażaią magazyny żywności. Woysko Tureckie stoiące około Widynu, zmocnione 12,000 ludzi zostało.

Z Wiednia d. 29. Grudnia.

Kurs Bankocetli iest dziś: Za 100 złr. w konwencyyney monecie 810 złr. Bankocetlami. Czerwony złoty Cesarski 37 złr. 30 kr., a Hollenderski 38 złr. 30 kr. Bankocetlami.

DONIESIENIA.

W Xięgarni Jana Maja w Krakowie na ulicy Floryańskiey pod Nrem 507 znayduie się świeżo wyszłe z druku dzieło pod tytułem: *Porządek Fizyczno-Moralny, czyli Nauka o należytościach i powinnościach człowieka, wydobytych z praw wiecznych, nieodmiennych, i koniecznych Przyrodzenia.* — przez H. K. Tom pierwszy kosztuie zł. pol. 6. Tom zaś drugi w ciągu roku teraźnieyszego wyydzie z pod prasy drukarskiey.

Z strony Intendentury dóbr i lasow Narodowych Departamentu Krakowskiego wiadomo się czyni, iż w skutek Reskryptu JW. Radzcy Stanu, Jeneralnego dóbr i lasow Narodowych Dyrektora z dnia 26 Listopada 1810 Nr. 671 będzie więcey daiącemu zadzierżawione małe polowanie, na lat 3 lub 6, ieżliby sobie dzierżawiący tego życzył, do czego oznacza się termin licytacyi w Jaworznie, Słomnikach, i Smardzowicach pod Oycowem dnia dwudziestego Stycznia r. b. Warunki kontraktu przed zaczęciem licytacyi w urzędzie Naddzierżawcy respective każdey z powyższych Ekonomiy oznaymione zostaną. Wszyscy przeto chęć licytowania maiący wzywaią się, aby na wyznaczony wyżey dzień o godzinie 9tey z rana znaydować się raczyli.

W Krakowie dnia 3go Stycznia 1811 roku.

W oddaleniu się W. Intendenta na lustracyą dóbr.

Bogusławski, Sekretarz.

Sędzia Delegowany i Kommissarz do massy po niegdy W.X. Karolu Lochmanie, którey podzielenie po między Donataryuszow i Legataryuszow ma sobie poruczone, gdy na terminie 20 Listopada r. b. Ur. Łabajewski zastępca Assessora prawnego bywszego Fiskusa mieysce oznaczaiący stanął i odroczenia takowego terminu do dnia 15 Stycznia r. p. 1811 żądał końcem informowania się o tey sprawie i tłómaczenia aktow w Niemieckim iezyku, Kommissarz delegowany za poprzedzaiącą rezolucyą od Wysokiego Trybunału na takowe odroczenie zezwolił i aktow kommunikował z tym dodatkiem, iż żadna dalsza dylacya pozwolona nie będzie, zatem wszystkich interessuących tak Donataryuszow Legataryuszow, iako i Kredytorow do tey massy pretensyą

maiących ninieyszym uwiadomia, aby w oznaczonym dniu 15 Stycznia r. p. stawili się i w sessyi Audyencyonalny prawa swoie popierali.

Dan w Krakowie dnia 8 Grudnia 1810 roku.

Marcin Załassowski, Sędzia Tryb Cywil. I. Inst. Depar. Krakowskiego

Ponieważ Ur. Ignacy Kuliński piekarz i Obywatel Krakowski, prozbę do JW. Prezesa T. C. P. J. D. K. o rozwod z żoną swą P. Jadwigą z Gilewiczow Kulińską podał i rezolucyą dozwalaiącą zapozwania teyże stosownie do artykułu 108 Kodexu Napoleona zyskał, że zaś podług zeznania tegoż Ur. Kulińskiego wspomniona Jadwiga Kulińska drugi rok go iuż odeszła i wcale o niey gdzie się znayduie niewie, podpisany przeto przez ninieysze Obwieszczenie też P. Jadwigę z Gilewiczow Kulińską do stawienia się przed JW. Prezesa T. C. P. J. D. K. na dzień 7 Marca 1811 roku o godzinie 4tey po południu ninieyszem przywołuie i kopią za nie W. Barstchowi Zastępcy W. Intedenta Magistratu Krakowskiego oddaną w Dzienniku Krakowskim umieszcza. Działo się w Krakowie dnia dwudziestego siodmego Grudnia tysiącznego ośmsetnego dziesiątego roku.

Na mocy rezolucyi Wysokiego Trybunału Cywilnego Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego na prozbę Ur. Ignacego Kulińskiego piekarza i Obywatela Krakowskiego w Krakowie na ulicy Rogackiey pod liczbą 418 zamieszkałego do liczby 1685 dnia 25 Listopada r. b. zapadłey.

Ja Jan Kanty Kowalski, Burgrabia Trybunału Cyw. Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego, wezwany na ten Urząd od Jaśnie Wielmożnego Ministra Sprawiedliwości ddto Warszawa 1go Sierpnia roku bieżącego, na ulicy Gołębiey w Krakowie pod liczbą dwieście osiemdziesiąt dwa w kamienicy własney zamieszkały, w Imieniu Prawa i Panuiącego zapozwałem i nakazałem P. Jadwidzę z Gilewiczow Kulińskiey u Męża swego Ignacego Kulińskiego zamieszkałey, ażeby się na audyencyą prez. w Trybunale Pierwszey Instancyi Departamentu Krakowskiego na Grodzkiey ulicy pod Liczbą sto sześć posiedzenia swe odbywaiącego dnia siodmego Marca tysiącznego ośmsetnego iedynastego roku o godzinie czwartey po południu w Sprawie rozwodowey z mężem swym wzwyż wyrażonym Ur. Ignacym Kulińskim końcem poiednania niezawodnie stawiła; w przypadku zaś nie stawienia się, sprawa ta, iak Prawo chce zaocznie przeciw niey popierana będzie. — Którey nie zastawszy w zamieszkaniu męża wzwyż wyrażonego kopią ninieyszego zapozwu dla niey W. Bartschowi Zastępcy W. Intendenta Magistratu Krakowskiego dnia dwudziestego 9go miesiąca i roku bieżącego o godzinie dziewiątey ranney w tegoż Biorze oddałem. — Likwidacya kosztow — Akt Zł. Pol. 3. Kopia gr. 15. Doręczenia dwa Zł. 1. Od umieszczenia w dzienniku Zł. 18. Za Stępel Zł. 2 gr. 8. Summa Zł. Pol. 24 gr. 23

J. Kanty Kowalski Burgrabia. T. C. P. J. D. K.

Sąd Kryminalny Departamentow Lubelskiego i Siedleckiego, wzywa ninieyszym P. Stanisława Gralewskiego mianowanego Dekretem JW. Ministra Sprawiedliwości Kancelistą przy Wydziale Policyi poprawczey w Zamościu, ażeby w celu pełnienia obowiązkow Urzędu swego na mieysce urzędowania, to iest do Zamoyścia na dzień 1 Stycznia niezmylnie stawił się, inaczey po upłynionym terminie wyznaczonym, Urząd po nim za wakuiący uznany, i inny kandydat na to mieysce JW. Ministrowi Sprawiedliwości do zatwierdzenia przedstawiony będzie W Lublinie d. 2 Listopada 1810.

Potocki. Swidziński Sekr.

Niżey wyrażony, będąc Patentem Nayiaśnieyszego Frederyka Augusta Króla Saskiego, Xcia Warszawskiego &c. &c. — de dato 16 Mca Czerwca 1810 roku w Warszawie. Geometrą Rządowym przysięgłym w całem Xstwie Warszawskim nayłaskawiey mianowanym (z zapewnieniem, iż wszelkie czyny z nauki miernictwa wypływaiące, bądź publiczne, bądź Sądowe lub prywatne przez niżey wyrażonego zdziałane, zupełną i wszędzie wiarę maią) i na ten urząd przed JW. Prefektem Departamentu Krakowskiego przysięgę wykonawszy. — Ma honor uwiadomić wszystkie osoby bądź z czynności sądowych, publicznych lub prywatnych interessowane, iż wszelkie pisma i listy doydą go pod adressem w Krakowie na ulicy Stolarskiey sub Nro 66.

W Krakowie dnia 21 Grudnia 1810.

Antoni Żebrowski, Geometra całego Xięstwa Warszawskiego przysięgły.